

Terms and Conditions

The Library provides access to digitized documents strictly for noncommercial educational, research and private purposes and makes no warranty with regard to their use for other purposes. Some of our collections are protected by copyright. Publication and/or broadcast in any form (including electronic) requires prior written permission from the Library.

Each copy of any part of this document must contain there Terms and Conditions. With the usage of the library's online system to access or download a digitized document you accept there Terms and Conditions.

Reproductions of material on the web site may not be made for or donated to other repositories, nor may be further reproduced without written permission from the Library

For reproduction requests and permissions, please contact us. If citing materials, please give proper attribution of the source.

Imprint:

Director: Mag. Renate Plöchl

Deputy director: Mag. Julian Sagmeister

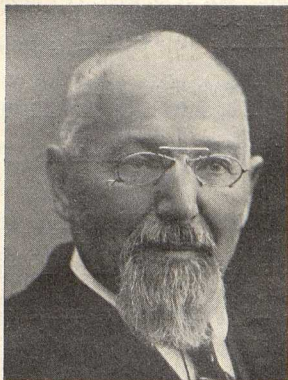
Owner of medium: Oberösterreichische Landesbibliothek

Publisher: Oberösterreichische Landesbibliothek, 4021 Linz, Schillerplatz 2

Contact:

Email: [landesbibliothek\(at\)ooe.gv.at](mailto:landesbibliothek(at)ooe.gv.at)

Telephone: +43(732) 7720-53100

Rb. Adolf Nenadl

Rudolf Rix

Jakob Winternitz

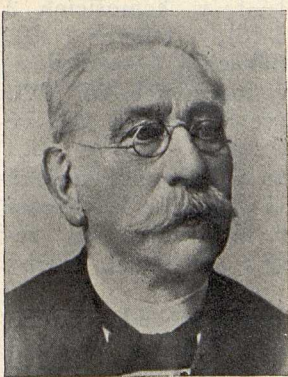
Bernhard Schütz

Anna Steiner

Dr. Berthold Thein

Markus Österreicher

Karel Winternitz

jest opět žid. nájemce Daniel Vesský (Veselský?) i do zámecké vinopalny na pardubském „Přihrádku“; tím dal se počín k obnově pardubského bytu aspoň žid. podruhům⁵⁴). Vrstevníkem Vesského v semínské vinopalně byl Israel Patzovský. Celkem čítaly se na Pardubsku 23 žid. rodiny, jež panství na svých gruntech trpělo za roční plat, do r. 1759 na 172 zl. zvýšený⁵⁵). Do r. 1760 ovládala panské vinopalny „hlavní nájemnice“ Eva Veselá se svým „podnájemcem“ Pacovským, mající najatou i pardubskou koželuznu. Záhy však ji překonal přeloučský Isák Sušický, obch. kladrubským senem⁵⁶). Přestěhovav se do Pardubic, marně pokoušel se o založení tabákové továrny⁵⁷). Za to však zabral r. 1761 po Evě Veselé nájem panských vinopalen⁵⁸) i zdejší koželuzny a současně hledal obchodní zdroje nové. Snažil se o získání hlavního skladu tabáku, skupoval sukna, barvíva i různé rekvisity z rozvrácené továrny kladrubské Baillouxovy, byl hlavním kupcem na veškerou vlnu z panských ovčinců, a dvorská komora, ochotně s ním jednající, dovolila Sušickému i zřízení nové kladrubské továrny na vlněný ceik⁵⁹). V půli r. 1764 žádal však již Sušický dvorskou komoru o zrušení kontraktů, jež s ní měl⁶⁰). Vedle Sušického hledalo v P. pohostinství vždy několik Židů přespolních. R. 1764 a 1768 napominán byl pardubský soused Jan Nanka, „že byli při generální visitaci u něho natrefeni Židé proti privilegiím noclehem⁶¹)“ a stejně obviněn byl r. 1773 soused Josef Hulata. Vymlouval se, že noclehem chová jen pozdě příjízďící formany. „Potom sneseno per majora: Pozdě příjízďící Židy s nákladem lze na předměstí trpěti, ne však prázdňé. Formany jest opovídati bez odkladu právu rychtářskému⁶²)“.

V zámecké vinopalně po Sušickém nejvíce zmohtněl Löw Mauthner. Císař Josef II. potvrdil sice 29. ledna 1785 pardubské právo na vyluku Židů, avšak vinopal Mauthner pokusil se o právo sousedské přece.

Získav od panství emphyteusí tříslovnu, kupoval po zrušení řádu minoritů i klášterský dvůr. Odpor, který konšelé kladli proti Mauthnerovi při dvorské kanceláři, vyřízen byl kladně léta 1787⁶³). Vrstevníkem Mauthnerovým byl Aron Kraus, r. 1782 koželuh na Bílém předměstí, otec Josefa a Machese (1782), Jakuba (1786), Wilhelma i Mandasa (1790), synů. Na počátku stol. devatenáctého nechal Mauthner práce v zámecké vinopalně ve prospěch nového vinopala Winternitz⁶⁴). Moses Kraus, nástupce Winternitzův, a předák Židovstva pardubského panství, opatřil svým souvěrcům r. 1837 trhovou smlouvou s magistrátem příděl obecního pozemku pro rozšíření a obezdění místa žid. hřbitova i pro stavbu umrlčí komory⁶⁵).

Početně zmohtněli Židé v r. 1801 na 235 duší v 56 rodinách. Čítaly totiž P. r. 1801 v zámeckých realitách žid. rodiny 2 se 17 členy; Přelouč 4 s 21 příslušníkem, Bohdaneč 2 (10), Dašice 4 (23), Holice 1 (7), Sezemice 1 (5), Býště 1 (5), Bělá 3 (8), Brozany 7 (16), Bukovka 2 (3), Bukovina 1 (2), Časy 1 (5), Chvojno 1 (7), Chvojenc 1 (7), Dříteč 1 (5), Habřina Vlčí 1 (5), Hostovice 1 (5), Hradiště Č. 1 (3), Jankovice 1 (3), Kasalice 1 (4), Kojice 2 (8), Kunětice 1 (5), Lány na Důlku 1 (9), Lohenice 1 (1), Lukovna 1 (5), Libišany 1 (3), Mnětice 1 (6), Plch 1 (3), Raab 1 (2), Roveň 1 (7), Ředice 2 (7), Rokytno 1 (6), Rohoznice 1 (2), Semín 1 (3), Sopřč 1 (5), Voleč 1 (5), Vyšehnějovice 1 (6), Zdanice 1 (7), Živanice 1 (4).

Daně žid. (Schutzgeld — Judengeld) sešlo se na zámku r. 1793 262 zl. 30 kr.; r. 1801 220 zl. 30 kr.⁶⁶).

Ústava z r. 1849 zrušila právo žid. výluky při gruntovních smlouvách. Této výhody po prvé užil v P. Markus Österreicher, z Pecky původem. Dne 13. února 1850 žádal při zdejším magistrátě vtělení trhové smlouvy o koupi várečného domu čp. 77 na rohu náměstí při věži Zelené; byl však odmítnut s poukazem, že předem neprokázal přijetí do měšťanského